

Solt Andor

(1904–1978)

1978. december 14-én hagyott itt bennünket végképp, hosszan tartó súlyos betegeskedés után. Utoljára egy kandidátusi vitán szerepelt az irodalomtörténész nyilvánosság előtt. Mint a bíráló bizottság egyik tagja, botjára és hitvese karjára támaszkodva jött be a terembe, de azért állva fejtette ki kedvező véleményét a disszertációról, amelyben egy fiatal kutató arról a témáról értekezett, mely mindig az ő szívügye is volt: múlt századi drámairodalmunkról. Irodalomtudósi pályája is ebben a témakörben indult: Kisfaludy Károlyról 1930-ban jelent meg monográfiája, mely ma is fontos és értékes darabja a Kisfaludy-irodalomnak. E munkáját azután sorra követték a szabadságharc előtti drámairodalmunkról, majd Vörösmarty dramaturgiájáról írott dolgozatai. Kutatói érdeklődését főként a felvilágosodás kora és a XIX. század első fele foglalta le. Kandidátusi értekezését monográfiává alakítva, dramaturgiai irodalmunk kezdeteiről írta, széles körű világirodalmi keretbe állítva mutatja be az 1772 és 1826 közti időszakaszban érvényesülő magyar nézeteket a színház és a dráma erkölcsi, esztétikai és nemzeti jelentőségéről. Solt Andor rendezte sajtó alá Katona József műveinek mind ez ideig legteljesebb gyűjteményét, a készülő kritikai kiadásban már csak tanácsadóként vehetett részt. Filológusi elhivatottságának még inkább tanújelét adta a Vörösmarty kritikai kiadás három kötetének sajtó alá rendezésével. Ki is lehetett volna hivatottabb, mint ő, hogy Vörösmarty drámaelméleti művének és színi bírálatainak gondozója és interpretátora legyen! Az irodalomtudomány szolgálatára és a későbbi irodalomtörténészek segítségének gondja vezette, amikor ezt a feladatát a megszokottnál jóval szélesebb körű kutatómunkával oldotta meg. „A legtávolabbi adatnak is utánanézttem, minden ma már ismeretlen és alig hozzáférhető drámát elolvastam és ismertetek is, hogy az utánam következőknek ilyesmire már ne legyen gondja”, mondotta a kézirat leadásakor. Ez a kijelentése valóban nagyon jellemző arra a tudományos lelkiismeretességre, mondhatjuk tudományos etikára, amely Solt Andor egész munkásságát áthatotta. És hogy nagy drámaíróink közül Madách se maradjon ki Solt Andor gazdag filológiai örökségéből: Ő találta meg és tette elsőnek közzé Madách fiatalkori drámaelméleti művének eddig lappangó részét, amelyet a költő Sophokles tragédiáihoz kapcsolódva írt.

Az aprólékosságig menő gond, a tudományos lelkiismeretesség és megbízhatóság, ugyanakkor a világirodalmi kapcsolatok számontartása a jellemzői Solt Andor drámatörténeti munkásságának. A filológiai kutatómunkában a legkisebb adat sem került el a figyelmét, de ugyanakkor nem tévesztette el az arányokat: a valóban nagyokra, Kisfaludyra, Katonára, Vörösmartyra, Madáchra irányult a figyelme, amikor az irodalmi vagy színháztörténeti fejlődés szakaszait aprólékosan tanulmányozta. Az arányérzék, a lényegre irányuló figyelem jellemezte Solt Andort, az irodalomtanárt is. Akkor is, amikor középiskolásokat oktatott: tanúságot tettek róla a volt tanítványok, már középkorú férfiak, kik – pusztán a hírlapi gyászrovatból értesülve – megjelentek a rákoskeresztúri temetőben, hogy tiszteljenek az egykori mester urnája előtt. A lényegem emelte ki akkor is, amikor a pedagógiai vagy a színművészeti főiskolán tanított vagy az egyetemen adott elő. És míg az irodalomtörténész munkáiban nagy drámaköltőink inkább a kort megelevenítő adatok sokaságából magasodnak ki, az irodalomtanár a világirodalom nagyjai sorában tárgyalta őket. Így látták Solt Andort tanítványai, tanártársai, irodalomtörténész munkatársai.

Horváth Károly